

Aan

Staatssecretaris van VWS
Minister voor LZS
Cc: minister van VWS

Deadline: 23-06-2023

DG LZ
DMO

Ontworpen door

Datum Document
23-06-2023

Zaaknummer
3626552-1050315-DMO

Kenmerk

Bijlage(n) Bijlage 1: sociale basis
Bijlage 2: Mantelzorgagenda 2023-2026
Bijlage 3: rapport effecten mantelzorgondersteuning

nota

(ter beslissing)

Kamerbrief sociale basis inclusief Mantelzorgagenda 2023-2026

1. Aanleiding

Bijgaand treft u de Kamerbrief. Deze zal voor het zomerreces worden verstuurd aan de Tweede Kamer. Met deze nota wordt de Kamerbrief voor ondertekening aan u voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

Beslispunten

- Bent u akkoord met de inhoud van de Kamerbrief?
- Wilt u, indien u akkoord bent, de Kamerbrief ondertekenen?

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met verzending van de kamerbrief inclusief de volgende bijlagen:

- Bijlage 1: sociale basis (met daarin de theoretische en juridische context)
- Bijlage 2: Mantelzorgagenda 2023-2026
- Bijlage 3: Rapport effecten mantelzorgondersteuning

3. Kernpunten

Onderstaand wordt ingegaan op het volgende:

- A) De kamerbrief sociale basis
- B) De Mantelzorgagenda
- C) Kamerbrief werk en mantelzorg na de zomer

A – de kamerbrief sociale basis

- De staatssecretaris van VWS heeft op 30 september 2022 een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over mantelzorg en informele zorg. Hierin zijn een

aantal uitgangspunten benoemd voor de aanpak mantelzorg en sociale basis en is een concrete maatregel (regionale respijtzorgconsulenten) aangekondigd.

- Op basis van deze brief heeft de Tweede Kamer mondelinge (begrotingsbehandeling VWS, diverse debatten) en schriftelijke vragen (VSO Mantelzorg) gesteld. Dit heeft geleid tot de volgende toezeggingen:
 - Een aanpak sociale basis voor de zomer van 2023.
 - Een uitvoeringsagenda mantelzorg in het tweede kwartaal van 2023.
- In de brief gaat u in op de sociale basis die een belangrijk intrinsieke waarde heeft voor de samenleving, maar ook instrumenteel van belang is voor de houdbaarheid van het zorgstelsel in het kader van de zorgakkoorden.
- Kabinetsbreed wordt ingezet op beleidsterreinen die raken aan de sociale basis. De in de kamerbrief beschreven aanpak sociale basis richt zich op de inzet vanuit uw portefeuilles en bestaat uit 3 pijlers:
 1. Bestaande programma's
 2. Mantelzorgagenda 2023-2023
 3. Aanvullende inzet gericht op informele zorg, ondersteuning en (jeugd)hulp
- Achtergrond informatie over de theoretische en juridische context is verplaatst naar de bijlage t.b.v. de leesbaarheid van de kamerbrief.

B – de Mantelzorgagenda

- Op basis van de brief van 30 september 2022 en de toezeggingen aan de Tweede Kamer is DMO gestart met het opstellen van een uitvoeringsagenda mantelzorg die bestaat uit drie actielijnen:
 1. De erkende positie van de mantelzorger
 2. Verbinding en samenwerking met het netwerk van de mantelzorger
 3. Individuele ondersteuning, gevarieerd en op maat
- Dit heeft geleid tot een uitvoeringsagenda die is opgesteld met verschillende partners (VNG, Mantelzorg NL, Stichting Werk en Mantelzorg, Movisie, SWN, NOV, Actiz en ZN) en is vastgesteld door de Stichting van de Arbeid (het overleg van werkgevers en werknemers).
- In de agenda zijn 31 maatregelen opgenomen. De belangrijkste maatregelen zijn:
 - Het thema werk en mantelzorg met maatregelen op korte termijn (stimuleren van werkgevers om afspraken te maken met werknemers) en op lange termijn (SER-advies over verhouding arbeid en zorg).
 - De verbinding tussen de formele en informele zorg met daarbinnen een gelijkwaardige positie van de mantelzorger. Hierbij wordt ingezet op een situatie waarin professionals en hulpverleners meer tijd krijgen of de ruimte krijgen om overleg te voeren met de mantelzorger, dat er goede randvoorwaarden zijn bij het overdragen van zorg aan de informele zorgverleners (mantelzorgacademies, nationale zorgklas)
 - Het verbeteren van het aanbod van respijtzorg en het gebruik daarvan.
 - De informatievoorziening aan de mantelzorger.
- De ambitie, doelen, actielijnen en maatregelen in de uitvoeringsagenda zijn gedeeld met belangenorganisaties (zoals Iederin, Kansplus, Per Saldo, Patiëntenfederatie, Raad van Ouderen en ouderenbonden, VPTZ,

Mantelzorgelijk) en kunnen rekenen op een breed draagvlak.

- Er is bewust voor gekozen om de uitvoeringsagenda mantelzorg onderdeel te maken van de sociale basis. Waar het gaat om omzien/zorgen voor en naar elkaar heeft de mantelzorger een belangrijke positie. Bijvoorbeeld waar het gaat om de verhouding tussen werken en het verlenen van zorg of de verbinding tussen formele en informele zorg.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Er lijkt voldoende politiek draagvlak voor een aanpak sociale basis en mantelzorg. Verschillende politieke partijen (VVD, D66, CDA, CU, GL, PvdA, SGP, Den Haan en de SP) hebben gevraagd om een concrete aanpak en/of uitwerking van specifieke thema's (zoals werk en mantelzorg of respijtzorg). Ook komen deze thema's terug in verschillende debatten (wijkverpleging, verpleeghuiszorg, ouderenzorg), Kamervragen (schriftelijk en mondeling) en is een rondetafelgesprek mantelzorg aangekondigd (nog niet gepland).

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

In de afgelopen maanden is nauwgezet overleg gevoerd met de VNG, SWN, NOV, Actiz, Mantelzorg NL (incl. Stichting Werk en Mantelzorg) en ZN over zowel de aanpak sociale basis inclusief de Mantelzorgagenda. Alle partijen steunen de aanpak. Belangrijk voor de maatschappelijke partners is om de sociale basis niet overwegend instrumenteel te benaderen. De sociale basis heeft vooral een intrinsieke waarde en is de leefomgeving van mensen. Het heeft niet enkel als doel om maatschappelijke problemen op te lossen. Daarnaast om realistisch te zijn over de bijdrage die de sociale basis kan leveren bij het oplossen van de problemen. De overheid kan de sociale basis slechts tot op zekere hoogte faciliteren en ondersteunen.

c. Financiële en personele gevolgen

Financiële gevolgen

- Uitvoering:
 - Gemeenten hebben de beschikking over ongeveer €4 miljard om de algemene voorzieningen Wmo te financieren (via het gemeentefonds).
 - Additioneel zijn via de zorgakkoorden de volgende middelen beschikbaar gekomen voor gemeenten:
 - Aanpak sociale basis en respijtzorg (brede SPUK): €45 miljoen.
 - IZA-middelen (regioplannen): €150 miljoen.
- VWS:
 - De overige voornemens in de brief worden bekostigd door VWS via de bestedingsplannen.
- De opgave die in de brief is opgenomen vraagt geen extra financiële middelen.

Personele gevolgen

- Uitvoering:
 - Het instellen van regionale respijtzorgconsulenten.
- VWS:
 - Geen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Niet van toepassing

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De aanpak sociale basis en mantelzorg is afgestemd met:

- Intern VWS:
 - Jeugd, PG, Programma IZA, Programma WOZO, LZ, MEVA en CZ.
 - Met de directie LZ en het programma WOZO is de afspraak gemaakt dat de acties op het gebied van 'voorbehouden handelingen' worden verbonden aan de Mantelzorgagenda en vice versa. De precieze uitwerking vindt op dit moment plaats.
- Intern rijk:
 - BZK, OCW, FIN en SZW.
 - Op 1 juni 2023 heeft de staatssecretaris van VWS overleg gehad met de minister van SZW over het thema Werk en Mantelzorg. Hierover het volgende:
 - De minister van SZW is akkoord met de Mantelzorgagenda op het terrein van Werk en Mantelzorg.
 - Hiermee is zij ook akkoord met het vragen van een advies aan de SER voor de langere termijn.
- Maatschappelijke partners:
 - VNG, SWN, NOV, Mantelzorg NL, ZN en Actiz.

f. Gevolgen administratieve lasten

Niet van toepassing

g. Toezeggingen

Niet van toepassing

h. Fraudetoets

Niet van toepassing

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer